

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรมการพัฒนาชุมชน เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ของประชาชนให้ดีขึ้นตามเกณฑ์ ความจำเป็นพื้นฐานด้วยการสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครัวและชุมชนการเรียนรู้ให้การศึกษา และพัฒนาการเรียนรู้ของประชาชนให้สามารถพึ่งตนเองได้ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมโดยมุ่งเน้นการพัฒนากลไก 3 อย่าง คือระบบกลุ่ม ระบบข้อมูลและระบบแผน โดยมีกิจกรรมพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ เป็นเครื่องมือ ดำเนินการ ตามหลักและวิธีการพัฒนาชุมชน ให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้ประชาชนได้มีการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองและสังคม กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของประชาชน ในการพัฒนาตนเองและพัฒนาสังคม โดยสอนคนให้รู้จักช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือผู้อื่นในด้าน เศรษฐกิจและสังคม ในการ ประหยัด และเก็บออมเงิน แล้วนำมาสะสม รวมกันเป็นประจำ สม่าเสมอ เพื่อเป็นทุน สำหรับสมาชิกที่มีความจำเป็นเดือดร้อนกู้ยืม ไปใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพ หรือเพื่อสวัสดิการของ ครอบครัว (กรมการพัฒนาชุมชน. 2543 : 3)

กรมการพัฒนาชุมชนได้ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2517 ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515 -2519) ซึ่งขณะนั้นรัฐบาลได้เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการเพิ่มรายได้ประชาชาติให้สูงขึ้น โดยเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นหลัก การพัฒนาดังกล่าวทำให้ประชาชนประสบปัญหาของความเหลื่อมล้ำเรื่องรายได้ ทำให้เกิดความยากจนขึ้นในชนบททั่วไป ประชาชนต้องประสบปัญหาเชื่อมโยงเป็นวงจรของการมีผลผลิตต่ำ รายได้น้อย มาตรฐานการครองชีพต่ำ การออมน้อย เงินทุนน้อย กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นขบวนการออมทรัพย์ที่เกิดจากการส่งเสริมของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดทุนของชุมชนเพื่อใช้ในการผลิต โดยใช้รูปแบบการจัดการ ที่ง่ายขึ้นและไม่เป็นทางการมากนัก โดยกลไกของกรมการพัฒนาชุมชน ทำให้สามารถเกิดการออม ได้อย่างกว้างขวางทั่วประเทศ แต่เนื่องจากกลไกส่งเสริมเป็นหน่วยงานรัฐที่เป็นทางการ กลุ่มออมทรัพย์ที่เกิดขึ้น โดยทั่วไป จึงมีพัฒนาการขึ้นตามรูปแบบในช่วงแรก ๆ เพราะเป็นการส่งเสริม และกำหนดมาจากภายนอก แต่ก็สามารถทำให้เกิดวัฒนธรรมของชุมชนในเรื่องการออมได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้จุดประกายความคิดในด้านการออมให้กับองค์กร

ชุมชนที่มีการออมในรูปแบบของตนเอง ในช่วงต่อมาได้มีการนำไปพัฒนาต่อให้สอดคล้องกับสภาพของแต่ละพื้นที่ จนเกิดรูปแบบที่หลากหลาย เป็นการให้ประชาชนรู้จักประหยัดและออมเงิน แล้วนำมารวมกันเป็นกองทุนในรูปแบบกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในด้านเงินทุนประกอบอาชีพหรือใช้จ่ายในยามเดือดร้อนจำเป็น โดยการบริหารจัดการของสมาชิก และแบ่งปันช่วยเหลือกันในชุมชน (กรมการพัฒนาชุมชน. 2543 : 3)

ในการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีเป้าหมายเพื่อ (1) ให้ชาวบ้านรู้จักออม สะสมเงิน ด้วยสัจจะ (2) มีเงินทุนสนับสนุนการประกอบอาชีพ และสวัสดิการของสมาชิก (3) รู้จักการจัดการเงินและรายได้ในครัวเรือน (4) รู้จักฝึกกำลัง/รวมน้ำใจ/ความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (5) ให้การเรียนรู้ส่งเสริมประสบการณ์เรื่องเงินทุนการจัดการและการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์

ความสำคัญของการออมมีนัยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในหลายมิติได้แก่ 1) การสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ใช้สัดส่วนของการออมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) เป็นเครื่องบ่งบอกเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ กล่าวคือเมื่อประเทศมีเงินออมสูง ทำให้ไม่จำเป็นต้องกู้เงินจากต่างประเทศมาใช้ในการลงทุน ลดปัญหาเรื่องดอกเบี้ย แม้จะเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจก็ไม่กระทบต่อสถานการณ์ทางการเงินของประเทศ

2) การสร้างความมั่นคงและหลักประกันสำหรับปัจเจกและครัวเรือน เป็นการออมเพื่อสร้างความมั่นคงสำหรับตนเองและครอบครัว ซึ่งส่วนใหญ่รูปแบบของการออมเป็นการฝากเงินในธนาคาร การซื้อทรัพย์สิน หุ่น หรือประกันภัยในรูปแบบการออมทรัพย์ การออมในลักษณะนี้มีกลุ่มผู้มีรายได้ประจำหรือค่อนข้างสม่ำเสมอ 3) การสร้างสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือกันและกันในชุมชน การรวมกลุ่มเพื่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์เป็นแนวทางหนึ่งที่คนจนในระดับล่างใช้ในการหาทางแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน โดยเน้นการตั้งกลุ่มออมทรัพย์ แล้วจัดเป็นสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีความเห็นอกเห็นใจกัน และเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เกิดความสามัคคีในชุมชน (กรมการพัฒนาชุมชน 2543 : 5)

การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเกิดขึ้นอย่างแพร่หลายในประเทศไทย เพราะเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนเกิดการออม เป็นแหล่งทุนภายในชุมชน และกรมการพัฒนาชุมชนได้สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์มาอย่างต่อเนื่อง และจัดให้ในแต่ละจังหวัดมีการประเมินกลุ่มออมทรัพย์ที่อยู่ในจังหวัด เพื่อเป็นการกระตุ้น และประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ในแต่ละพื้นที่ และจะได้เป็นแนวทางทำการพัฒนาส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์ต่อไป โดยใช้เกณฑ์การประเมินที่ทางกรมการพัฒนาชุมชนจัดทำขึ้น จังหวัดบุรีรัมย์เป็นอีกหนึ่งจังหวัด ที่ได้นำแนวทางการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มาใช้ส่งเสริมประชาชนให้เกิดการออมภายในจังหวัด

จังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งเขตพื้นที่การปกครองออกเป็น 23 อำเภอ จำนวนประชากร 1,536,070 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลัก คือ การทำนา ทำสวนยางพารา อ้อย มันสำปะหลังและรับจ้างทั่วไป อาชีพส่วนใหญ่อยู่ในด้านการเกษตร ซึ่งต้องการเงินทุนเพื่อนำไปใช้จ่ายเป็นค่าปัจจัยในการผลิต เช่น ค่าปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช เป็นต้น ได้จัดให้มีการสำรวจข้อมูลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อประเมินผลการพัฒนา กลุ่ม ประจำปี 2551 มีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่อยู่ในความรับผิดชอบและเข้าร่วมการประเมินจำนวน 1,393 กลุ่ม ในการประเมินได้มีการใช้ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินระดับของกลุ่มออมทรัพย์ฯ ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้ (1) ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน (2) ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร (3) ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร (4) ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน จากการรายงานผลความก้าวหน้าในการดำเนินงาน ของกลุ่มออมทรัพย์ฯ ในจังหวัดบุรีรัมย์ทั้ง 1,393 กลุ่ม พบว่ากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีผลการดำเนินงานที่อยู่ในระดับต้องปรับปรุง 298 กลุ่ม มีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ 482 กลุ่ม และมีผลการประเมินในระดับดี ทั้ง 4 ด้าน จำนวน 613 กลุ่ม

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่รับผิดชอบงานด้านการพัฒนาชุมชน ในตำแหน่งพัฒนาการอำเภอ บ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ จึงต้องการศึกษาว่ามีปัจจัยเงื่อนไขใดที่ส่งผลให้การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีความเข้มแข็งไม่เท่ากัน รวมถึงปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานให้กับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษากลุ่มออมทรัพย์ ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อที่จะนำผลการศึกษาไปวิเคราะห์ ให้เห็นถึงปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานมีความเข้มแข็ง โดยจะนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ที่ได้รับการประเมินในเกณฑ์พอใช้ และต้องปรับปรุงในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ ให้เกิดการพัฒนาและยกระดับการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขต จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาระดับความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดบุรีรัมย์
3. เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดบุรีรัมย์

สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยดังนี้ (1) การเรียนรู้ของกลุ่ม (2) การพึ่งตนเองของกลุ่ม (3) ระยะเวลาการดำเนินงานของกลุ่ม (4) ความขัดแย้งของกลุ่ม (5) การเปลี่ยนแปลงของกลุ่ม (6) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (7) การสนับสนุนจากภายนอก และ (8) การมีส่วนร่วม เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่ม

ขอบเขตการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 1,393 กลุ่ม ผู้วิจัยได้กำหนด ขอบเขตการศึกษาวิจัยไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาวิจัย คือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 1,393 กลุ่ม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 1,393 กลุ่ม โดยแบ่งออกเป็น

2.1.1 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ได้รับการประเมินในเกณฑ์ต้องปรับปรุง จำนวน 298 กลุ่ม

2.1.2 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ได้รับการประเมินในเกณฑ์พอใช้ จำนวน 482 กลุ่ม

2.1.3 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ได้รับการประเมินในเกณฑ์ดี จำนวน 613 กลุ่ม

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 311 กลุ่ม ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

2.2.1 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ได้รับการประเมินในเกณฑ์ต้องปรับปรุง จำนวน 67 กลุ่ม

2.2.2 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ได้รับการประเมินในเกณฑ์พอใช้ จำนวน 107 กลุ่ม

137 กลุ่ม

2.2.3 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ได้รับการประเมินในเกณฑ์ดี จำนวน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

- 3.1.1 การเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่ม
- 3.1.2 การพึ่งตนเองของกลุ่ม
- 3.1.3 ระยะเวลาการดำเนินงานของกลุ่ม
- 3.1.4 ความขัดแย้งของกลุ่ม
- 3.1.5 การเปลี่ยนแปลงของกลุ่ม
- 3.1.6 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ
- 3.1.7 การสนับสนุนจากภายนอก
- 3.1.8 การมีส่วนร่วม

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่ม

ออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประกอบด้วยด้านต่าง ๆ 4 ด้านดังนี้

- 3.2.1 ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน
- 3.2.2 ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร
- 3.2.3 ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร
- 3.2.4 ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการศึกษาไว้ ดังนี้

1. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง การรวมตัวกันเป็นกลุ่มของประชาชนในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีการระดมเงินออมเป็นกองทุนเพื่อการผลิตและการลงทุนในด้านต่าง ๆ ในรูปแบบของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยมีกลุ่มออมทรัพย์ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 1,393 กลุ่ม

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ หมายถึง สิ่งที่มีความสัมพันธ์ และมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 1,393 กลุ่ม ซึ่งในการวิจัยได้กำหนดปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานไว้ ดังนี้

2.1 การเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่ม หมายถึง การร่วมกันดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต นำกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์ไปสู่การเรียนรู้ร่วมกันทุกขั้นตอน ระหว่างสมาชิก กับคณะกรรมการดำเนินงาน และระหว่างกลุ่มออมทรัพย์และชุมชน

2.2 การพึ่งตนเองของกลุ่ม หมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มออมทรัพย์มีความสามารถ ในการออมเงิน และการระดมเงินออมจากสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ หรือมีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ให้เกิดประสิทธิภาพ ด้วยความร่วมมือระหว่างสมาชิกและคณะกรรมการ รวมถึงกลุ่มมีความสามารถในการสร้างเครือข่ายของกลุ่มออมทรัพย์ทั้งในชุมชนและภายนอกชุมชน

2.3 ระยะเวลาการดำเนินงานของกลุ่ม หมายถึง ระยะเวลาในการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ โดยนับตั้งแต่วันแรกที่มีการรวมตัวอย่างเป็นทางการของกลุ่ม

2.4 ความขัดแย้งของกลุ่ม หมายถึง ความคิดหรือการกระทำที่ไม่เป็นที่ยอมรับระหว่างกัน ระหว่างบุคคลต่อบุคคล หรือระหว่างกลุ่มกับกลุ่ม หรือระหว่างบุคคลและกลุ่มที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่

2.5 การเปลี่ยนแปลงของกลุ่ม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม โดยรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารเมื่อครบวาระทำงาน การเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบข้อบังคับ ของกองทุนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงจำนวนสมาชิกภายในกลุ่ม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงจะทำให้กลุ่มได้รับผลกระทบทั้งโดยตรงและโดยอ้อม หรือมีผลในทางบวกหรือลบ

2.6 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ หมายถึง การที่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการพึ่งตนเองได้ในระดับกลุ่ม และเกิดการเรียนรู้ร่วมกันแล้ว มีการประสานงานเพื่อสร้างความร่วมมือ กับชุมชน หรือองค์กรภายนอกในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และช่วยเหลือกันในระดับต่าง ๆ

2.7 การสนับสนุนจากภายนอก หมายถึง การที่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้มีหลายหน่วยงานจากภายนอกให้การสนับสนุน และสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับกลุ่มออมทรัพย์อื่น

2.8 การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเปิดให้มีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินงานของกลุ่มอย่างแท้จริง ตั้งแต่การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจวางแผน การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการติดตามผลที่ส่งผลให้กลุ่มได้รับการประเมินในเกณฑ์ดี

3. ความเข้มแข็งในการดำเนินงาน หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ โดยมีตัวชี้วัดดังนี้

3.1 โครงสร้างการดำเนินงาน หมายถึง กระบวนการทำงานภายในกลุ่มออมทรัพย์ อย่างเป็นระบบเพื่อให้การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์บรรลุเป้าหมายตามที่ได้ตั้งไว้ โดยมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ดังนี้ คณะกรรมการอำนวยการ กรรมการเงินกู้ กรรมการตรวจสอบ และกรรมการส่งเสริม โดยกรรมการในแต่ละฝ่ายจะมีหน้าที่ในการดำเนินงานแตกต่างกัน และในการประเมินการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ก็จะมีกระบวนการทำงาน ของคณะกรรมการ ในแต่ละฝ่ายด้วย

3.2 การบริหารเงินทุนและทรัพยากร หมายถึง การบริหารจัดการเงินทุนภายในกลุ่มออมทรัพย์ ที่เกิดจากการออม การกู้ยืม ดอกเบี้ยของสมาชิก เพื่อนำไปสร้างให้เกิดผลกำไรต่อกลุ่ม ทั้งในการพัฒนาอาชีพ สร้างช่องทางการตลาดให้กับผลิตภัณฑ์ หรือการพัฒนาระบบบริหารจัดการทางธุรกิจ

3.3 การพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร คือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การสนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ในด้านการบริหารจัดการเงินทุน และธุรกิจ รวมถึงความรู้ในการพัฒนาอาชีพ ทั้งภายในและภายนอกกลุ่ม

3.4 ผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน หมายถึง กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดระบบการบริการและสวัสดิการให้แก่สมาชิกและครอบครัว

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ จะนำไปเป็นแนวทางส่งเสริม และสนับสนุนการปฏิบัติงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ ที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินนำไปปรับใช้ในการทำงานต่อไป
2. นำผลจากการวิจัยที่ได้รับ ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบ้านกรวด ในการหาแนวทางสนับสนุนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน และมีส่วนในการพัฒนาชุมชนในทุก ๆ ด้าน